

ГАЗЕТА
1918 йил
21 июндан
чиқа бошлаган

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 171 (20. 738)

1990 йил 28 июль, шанба

Баҳоси 3 тийин.

ҚУРUVЧИЛАР АҲДИ

● Гулистон шаҳридаги 4. микрорайонда болалар шифохонаси қурилиши жадал суръатларда олиб бориляпти. Уни 7-қўрилиш трестига қарашли 2-механизациялашган кўчма колоннанинг Н. Абдуллаев бошлиқ монтажчилар бригадаси биноклари барпо этишмоқда. — Қурилиш учун 3 миллион 400 минг сўм ажратилган. Ҳозиргача қарийб 60 фойз ишни бажариб қўйди. — дейди бригадир Н. Абдуллаев. — Очиғи, ҳом ашёдан бироз қийналиб турибмиз. Ўйлашса, икитларимизнинг ҳар бири тоғин талқон қилгудек куч-ғайратга эга.

МЕХНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

Дарҳақиқат, Рустам Умаров, Рудольф Давкин ва Сергей Базин сингари қурувчи ёшлар қилиб нормаларини 1—1,5 баравар ошириб бажаришмоқда. Улар шаҳар аҳолиси учун муҳим бўлган бу объект қурилиши мuddатидан анча илгари тугаллашга аҳд қилганлар. Б. ЭШПУЛТОВ.

ЗАРБДОР 90 КУНЛИК

Шу кунларда Ҳўжаобод ноҳиясининг қайси ҳўжали-

сига борманг, ғўза парваришида зарбдор 90 кунлик эълон қилинганлигининг туюлҳи бўласиз. Айниқса, «Ленинград» ва «Ленинизм» жамоа ҳўжаликлари деҳқонлари ғўза парвариши бўйича ноҳияда қарвонбошлиқ қилишмоқда. Бу икки ҳўжалик ғўза чеканкасини ҳам илгарироқ бошлаб юбордилар. Ғўза парвариши ва чеканкани сифатли ўтказишда «Ленинград» ва «Ленинизм» жамоа ҳўжаликлариининг Ю. Отабев, Э. Мадиев, О. Аҳмадалиев бошлиқ бригадалари намуна бўлишмоқда. М. АБДУҚОДИРОВ, Анджион виллояти.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ: ЯҚУНЛАР, МУЛОҲАЗАЛАР, ТАКЛИФЛАР

ҲАММАСИ ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

Қарийб икки ҳафта давом этган партиянинг олий анжуманини қизиқиш билан кузатиб бордим. Чунки ёш коммунист сифатида мени КПСС анжуманини қобилиятига эгами ёки яна эски усул-усулларга суяниб иш юритаверадими, деган савол андан бери ўйлантириб келаятган эди. Съезд низоҳасига етгач, бундай ҳавотирликлар ўринсиз эканлигига ишонч ҳосил қилдим.

XXVIII съезд ўта ошқора, ўзаро танқид ва жўшқин мунозаралар шароитида ўтди. Унда мамлакатимизни ижтимоий-сиёсий ҳамда иқтисодий ҳаётига тегишли бир қатор муаммоларга жиддий муносабат билдирилди. Лекин кейинги пайтда вужудга келган айрим муаммоларга, масалан, ишчилар ҳаракати муаммоларига етарлича аниқ эътибор берилмади. Ваҳоланки, мамлакатимизда (илгари бизнинг тузумимизга ёт деб келинган) иш ташлашлар, стачкалар сонини кўпайиб бормоқда. Бу низоҳатда жиддий масала бўлиб, партия танқиди билан бевосита боғлиқдир. Шунинг учун ҳам ҳозирги шароитда ишчилар ҳаракатининг асосини таҳлил қилиш, улар билан бўлган муносабатларда эскича буйруқбозлик воситаларидан тамомлаи воз кечиш зарурдир.

Яна бир масала. КПССнинг ёшлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш сиёсати ҳақида. Тўғри, бу масала юзасидан съездда резолюция қабул қилинди. Лекин, менимча, партия анжуманида ёшлар муаммосига шу кун талаблари асосида ёндашилмади. Сирасини айтганда, бугунги кунда ёшлар муаммоси жиддий бўлиб турибди. Буни биргина бизнинг жумҳуриятимиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Масалан, кейинги пайтда ишсиз юрган йигит-қизларимиз анчагина. Уларни иш билан таъминлаш, яшаши ва дам олиши учун етарли шароитлар яратиб бериш лозим. Ана шундангина ёшлар жамиятини ўзгартириш ишига муносиб ҳисса қўшилади.

Очинг, съезд ишнинг кузата бориб, аниқ бир ҳудосага келдим. Ҳаммаси ўзимизга боғлиқ экан. Мен 1987 йилда коммунистлар сафига аъзо бўлиб кирганман. Ўшанда ёқ дафта қўриш йўлида амалий ҳаракат қилишни мақсад қилиб қўйганман. Ҳозир партия учун ҳам, коммунистлар учун ҳам энг қийин ва масъулиятли босқич — съезд қарорларини амалга ошириш лаври бошланяпти. Эндилкида сўз билан эмас, фақат қилинган аниқ ишлар билангина партиянинг жамиятдаги обрўсини сақлаб қолишни мумкин. Бу йўлдаги саъй-ҳаракатимизни бутундан оқ бойлашимиз, энг шимариб ғайрат билан ишлашимиз зарур, деб ҳисоблайман.

ТОБЛАНИШ

Одамлар ҳамон съезд таассуротлари билан яшаштилар. Биров у ҳақда қоникши билан гапирса, яна биров унда кўнгли тўлмаганини, кутганларни амалга ошмаганини айтиди. Учинчи биров жумҳуриятимиздан қатнашган делегатларнинг фаолиятини, дедиллигидан мамнун бўлганлигини таъкидлайди.

Бу гапларда жон бор, деб турганимизда туртинчи бир киши «барча камчиликларга партия айбдор», дейди. Энди бу фикрга асло қўшилиб бўлмайди. Мегаки, айб партияда эмас, айб одамларда, яъни элдан узилган коммунистлар ва уларнинг ўзларига ортқича бино қўйган етакчиларида.

КПССга таъна тошлари отилаётганини кўриб турибмиз. Ҳатто бундан уч-тўрт йил аввал унинг лавозимидан фойдаланиб келган кимсалар ҳам партияга таъна қилмоқдалар. Тўғри, жамиятда, мамлакатимизда турғунлик юз берди. Лекин бир нарсани унутмаслигимиз керак. Юз берган иккинчи роз учун жамиятдаги барча давлат ва жамоат ташкилотлари ҳам баб-баравар жабоғардилар. Биз тарихий жараёнга жабо берилса ҳеч қачон бирқамда муносабат бўлмаслигимиз керак.

КПСС сафидан чиқайтганларнинг кўпчилиги ҳам ҳозирга қадар партия органларида катта лавозимларни эгаллаб, кейинчалик лавозимдан тўшган кимсалардир. Эҳтимол, биз ана шундай «коммунистлар»дан эртароқ воз кечишимиз керакми?

Назаримиз, биз коммунистлар марксизм бўла туриб марксизм таълимотиини амалда қўлай билмадик. Партия фаолиятини

Ж. АНДРЕОТТИНИНГ АМАЛИЙ ТАШРИФИ

26 июль куни СССР Президенти М. С. Горбачев билан Италия Министрлар Кенгашининг Раиси Ж. Андреоттини амалий учрашув бўлди. Жаҳон ва Европа тараққиётининг асосий муаммолари, жўшқин ривожланиб бораётган Совет — Италия икки томонлама муносабатлари масалалари гаплашиб олинди.

Учрашувнинг иккала қатнашчиси уни ўтган йил ноябрь ойида М. С. Горбачевнинг Италияга қилган давлат ташрифи вақтида бўлиб ўтган музокараларнинг давом деб таърифладилар.

Сўхбатдошнинг илтимосига биноан СССР Президенти қайта қуришнинг ҳозирги мураккаб ва масъулиятли босқичини тавсифлаб берди. Бозор муносабатларига ўтиш ва янги иттифоқ шартномасини ишлаб чиқиш — ҳозирги куннинг энг муҳим масалалари, бир муаммонинг икки жиҳати эканлиги қайд этилди.

Италия раҳбарлари, Гарбий Европадагилар қайта қуришнинг муваффақияти муҳимлигини тушуниб турибдилар, деб таъкидлади. Ж. Андреотти Совет раҳбарияти қайта қуриш ислохотларини шундангина ўтказиш ниятида бўлмай, балки унинг шу ислохотларни амалга оширишга оид аниқ дастури борлигини сўхбатдош юксак баҳолади.

СССР Президенти билан Италия ҳукуматининг бошлиғи Европа қитъасидаги вазиятнинг ривожига катта эътибор бердилар. Улар бу ерда рўй бераётган жараёнларнинг руҳи ва ўсиш суръатини юксак баҳолаб, мавжуд муаммоларга қарамай бу жараёнлар келгусида ҳам иккинчи йўлдан ривожланиб бериши кераклигига ишонч изҳор этидилар.

Сўхбатдошларнинг фикрича, Совет — Италия муносабатларининг жўшқинлиги ҳақда жуда юқори баҳо берса арзийди. Жумладан, Италия Совет Иттифоқи билан икки томонлама алоқаларни ривожлантиришга катта аҳамият бераётганлигини Ж. Андреотти уқтириб ўтди.

Яккама-якка сўхбат тугатгандан кейин учрашув кенгайтирилган доирада ўтказилди. Унда иккала давлатнинг ташқи ишлар министрлари Э. А. Шеварднадзе ва Ж. Де Микеллис, бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Музокаралардан кейин М. С. Горбачев ва Ж. Андреотти биргаликда журналистлар билан сўхбатлашдилар.

Тўшдан кейин Италия Министрлар Кенгашининг Раиси СССРдан жўнаб кетди. У мамлакатимизга амалий ташриф буюрган эди.

(ТАСС).

САҲИЙ ДИЁРИМИЗНИНГ ШИРИН-ШАКАР НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ — МЕХНАТКАШЛАР ДАСТУРХОНИГА!

— Бу сафар йўлим Оқолтин районидagi Мусамуҳамедов номли боғдорчилик совхозига тушди, — дейди ўз сурат-лавларини рўзнамаимиз ходимларига тошираётган штатсиз муҳбир В. ТУРАЕВ. — Етиштирилган ҳосилини нест-нобуд қилмай йиғиштириб меҳнаткашлар дастурхонига етказиб бериш меҳнат жамоасининг асосий шioriдир. Айни кунларда олма, олхўри, узум, помидор саралаб терилмоқда. Қизил қарвон уюштирилди. Жумҳурият пойтахти аҳолиси учун 2,5 тонна олма, 1 тоннага яқин узум ва шунча микдордан зиёд помидор жўнатилди.

Суратларда: учинчи бригаданин Шайхона Деҳқонова. У кунига 250 килограмм олма тейратир; жумҳуриятимизда фарқ пишиқчили.

- Бозорларда тўкинчилини таъминлаш мақсадида белгиланган муҳим тадбирлар
- Мева-сабзавот сотувчи ярмаркаларнинг ташкил этилиши аини муддао
- Ҳар ўн кунда Қизил қарвон

Жумҳуриятимизда пишиқчилик, Ширин-шакар сабзавот, мевалару, тилким тил эр қовун-тарвулар ортлган машиналар Тошкентга пешма-пеш келиб турибди. Бозорларимизга фойз-барана кирди.

Ҳозирги пайтда Тошкент шаҳар деҳқончилиги сановатли бирлашмаси жамсаи магазинларини сабзавот маҳсулотларига тўлдирди, қўлаб қолхоз дўконлари очилди савдо нуқталари ташкил этишга бел болаган. Инсоф билан айтганда бу борада бирлашмада бирмунча ишлар амалга оширилди. Сабабот ва мевалар билан савдо қилишга шаҳарнинг ҳамма озиқ-овқат магазинлари, умумий овқатланish корхоналари жалб этилди. Одам тўпладиган жойларда, сановат корхоналарида ва маҳалларда савдо дўконлари ташкил қилинди. Умуман Тошкентда мева-сабзавот сотиладиган 600 га яқин мав-

керак. Шу мақсадда Тошкент шаҳар ижroiа комитетида барча йирик корхоналар раҳбарлари кенгаши ўтказилди. Унда масалалар «Ўроқ ва Болға» иттифоқи-га савдоқат нуқтаи назардан ёндашилди, ишчиларни қолхоз ва совхозларга ёрдамга юбориш юзасидан келишиб олинди. Ҳозир айрим корхоналарнинг ишчилари, техникумларнинг талабалари қиллоқ меҳнаткашларига сийқидилдан ёрдам беришмоқда. Айни кунда ҳашарчилар сони 2 мингдан ошди. Лекин бу кам. Яқин кунларда улар сони 6—7 мингга етса, аини муддао бўларди.

Эндилкида ҳашарчилар меҳнатига нисбатан муносабат ҳам ўзгарди. Уларни самарали ишлашга жалб этиш, қўлай шароитлар яратиш бугунги куннинг асосий вазифаси. Бу борада муайян қонлар пешона тери эвазига етиштирган неъматларини нобуд қилмай сотишларига имкон беради.

Ана шундай ярмаркалар пойтахтимиз аҳолисига маъқул келяпти. Масалан Анджион виллояти вакиллари яқинда Акмал Икромов ноҳиясида ўтказган ярмарка-ни олайлик. Азамат деҳқонлар режада қўрсатилган 140 тонна ўрнига 200 тонна дала неъматлари келтиришди. Бухороликлар эса Фрунзе район меҳнаткашларини 80 тонна маҳсулот билан хурсанд қилишди. Жиззах виллояти сабзавоткорлари мўлжалдаги 180 тонна ўрнига 400 тонна маҳсулот келтириб, қилонзорликларга хизмат қўрсатишди. Сирдарёликлар эса Октябрь райони меҳнаткашларига 200 тонна ўрнига 400 тоннадан зиёд ноз-неъматлар сотишди. Райондаги Калинин, Ибн Сино мавзелирида, Эски Ҳўва бозорида қўлаб одамлар ширин-шакар мева, узум, қовун-тарвуз сотиб олдилар. Уларни етиштирган деҳқонларга раҳмат айтишди.

Ҳўжалик ҳисобидан савдо корхоналари ҳам шаҳарда маҳсулотни қўлайтириш ва тайёрлашга ёрдам бермоқда. Уларнинг қўлабидан икитсодий омилардан яхши фойдаланилмоқда. Жумладан, Қўйбешев райони ултурки-чакана савдо мева-сабзавот комбинатининг дўконлари икки йилдан бери иккара пудрати асосида ишламоқда. Ҳамонки, дўкон иккарага олинган экан, кишиларда ҳўжайинлик руҳи жўш урмоқда. Улар сарф-харажатларни қўлайтириш, товар оборотини қўлайтиришга интиляпти. Бу дўконларда ишлаб топиладиган 6 фойзи сотувчиларга қолдирилятгани моддий манфаатдорлиқни ошириб, пировард натижаларга яхши таъсир қўрсатапти.

Жумҳуриятимиз ҳукуматининг озиқ-овқат маҳсулотларини республика ҳудудидан олиб чиқиш кетишини тўхтатиш тўғрисидаги қарори эълон қилингангачи яхши бўлди. Бунда олиб чиқиш кетилятган маҳсулотлар тўхтатиб қолган республика ва автономия инспекцияси ходимларининг масъулияти ошди. Қўшимча 60 та пост ташкил этилди.

Хуллас, ҳалқимиз дастурхонини тўкин қилиш йўлида барча ишлар амалга оширилмоқда.

Ш. МИРҲАБИВОВ.

ШАРТНОМА ШАРОФАТИ

«Саҳҳат» меҳмонхонасининг ёнида ташлаидиқ бир ер бўларди. Мана 4 йилдирки, шаҳар савдо бошқармаси бу ерни ободлантириб, мева-сабзавот билан савдо қилувчи дўконлар қурди. Қўйбешев ноҳияси савдо ташкилотига тегишли бу ярмарка меҳнаткашларга катта қўлайликлар яратди. Тошкент, Фарғона, Наманган виллоятларининг қолхоз ва совхозлар шартнома асосида маҳсулотларини мана шу гавжум ерда сотишмоқда.

Маҳсулот етказиб бериш ва уни сотиш ишларининг бориши ҳақида бизга «Трактор» бозори раҳбари Соқир Омаров Бадалов гапириб берди:

— Шартномага мувофиқ Фарғона виллояти вакиллари июль ойидан бошлаб ҳар ўн кунда «Саҳҳат» меҳмонхонасини ёнида бозор ташкил этишмоқда. У икки кун давом этади. Ундан ташқари Оржоникидзе ноҳияси қолхоз-совхозлари ҳафтанинги шанба ва яшанба кунлари меҳнаткашларга хизмат қўрсатишди. Ноҳиянинг «Қўйбешев» совхозини, «Қизил Ўзбекистон», «Коммунист» қолхозларининг деҳқонлари етиштирган ноз-неъматлар аҳолига манзур бўляпти.

— Бундан икки томон ҳам фойда қўрляпти, — деди Фарғона деҳқончилик сановати бирлашмаси бўлим бошлиғи Раҳимжон Тожиев. — Шунинг қувончлики, бу йил ноз-неъматлар ўтган йиллардагига қараганда бирмунча сероб ва нархи ҳам арзон. Масалан, картошкининг бир қилоси олдинги йиллари 60 тийин бўларди. Бу йил эса унинг нархи 30—35 тийин.

Виллоятнинг Ўзбекистон, Охунбобоев, Киров районлари дастлабки савдо-сотиққа катта улшў қўшилди. Келтирилган маҳсулотларини 33 савдо ходими сотяпти. Тошкент трактор заводи, Ўрта Осиё набель ишлаб чиқариши бирлашмаси, лаб-бўёқ заводи ёнида ҳам ноз-неъматлар савдоси уюштирилган.

Фарғоналиклар шартномага қўра, ноҳия меҳнаткашларига йил охиригача 1600 тонна маҳсулот етказиб берадилар. Жумладан, 300 тонна қовун-тарвуз, 120 тонна картошка, 320 тонна сабзавот, 760 тонна мева, 400 тонна узум, шунингдек қўлаб мол, ловия, гурч ҳамда кишим-кечак, поаб-заллар ҳам сотиладилар.

Т. УНАБОВ.

Мусобақа кундалиги: жиззахликлар Тошкентда

ФОЙДАЛИ МУЛОҚОТ

Мусобақадорларнинг ўзаро текшириш бригадалари фаолияти бу йил аввалгиларига мутлақо ўхшамади. Бу сафар Тошкент виллоятида бўлган жиззахлик меҳмонларнинг мулоҳазалари бевосита додаларга, табарруқ замин соҳибдорлари орасига кўчирлиди. Текширув бригадалари мусобақадорлари билан дўстона фикрлашдилар.

Бука ноҳиясидаги йиғилишда КПСС XXVIII съезди делегатлари — Тошкент ви-

лоят партия комитетининг биринчи котиби, виллоят Советининг раиси С. М. Мама-русов ва «Совет Ўзбекистони» рўзнамаси муҳаррири Р. Раҳмонов иштирок этишди. Дастлаб бўжаликларнинг арнасойлик мусобақадорлари текширув натижаларини баён этидилар — ғўза ва бошқа қиллоқ ҳўжалик экинлари парваришидаги ютуқ ва камчиликлар, аини пайтдаги вазифалар ҳусусида гапирдилар.

Сўнгра партия олий анжумани делегатлари съездда кўтарилган долзарб масалалар

Иқтисодий мустақиллик чорраҳаларида

Иқтисодий инсон омили томон юз бурган қувончли ҳол. Аҳолига яшаш қийин-кечан, пайзабал, уй-рўзгор буюмлари ва маданий-маиший моллар етказиб бериш йўлида кўп ишлар қилинмоқда. Лекин, барибир, ҳалқ ичиде бўлсангиз: «Намуна нархи қиммат-а! Нега ахиринчи кам! Қачон бу соҳада мул-қўлчилик бўлади?» деган ҳақим эътирозларини эшитсангиз. Шу сабаб бўлиб, Тошкентдаги В. П. Чкалов номида самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси бордик.

— Бизда иш ҳақи фонднинг ҳар сўми ҳисобига ҳозир 27 тийиндан кенг истеъмол моллари тайёрлан-бпти, — деди бирлашма бош директорининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари Михаил Израйлович Брусилоский. — Бу — ҳал қувонтирадиган рақам эмас. Умуман шаҳарнинг Иттифоқ тасарруфидати 59 та йирик корхонадан 26 тасидан иш ҳақи фонднинг бир сўми ҳисобига 10 тийиндан, 14 корхонада 10 тийиндан, 14 тийингача, 10 корхонада 20 тийиндан — 30 тийингача, фақат 9 корхонада 40 тийиндан 50 тийингача кенг истеъмол моллари ишлаб чиқарилаётганини сир эмас.

Қизғин шундаки, бу корхоналарда иш ҳақи йилдан-йилга ошиб борапти. Ҳали аҳолига энг зарур истеъмол моллари қайсалар, улардан қанча ишлаб чиқариш лозимлиги аниқ ҳисоб-китоб қилинмапти, дейиш қийин. Қайси корхонада нимага имконият бўлса, ушунга зўр бериб ишлаб чиқариш давом этляпти. Магазин пештахталарида баъзи зарур молларнинг тақчиллиги, аксинча унчалик зарур бўлмаган молларнинг қалашиб ётиши «сир»ларидан бири шун. Бундан на савдо ташкилотига ва на корхонага фойда.

Айтишларча, самолётсозлик бирлашмасида тайёрланаётган кенг истеъмол молларнинг турлари йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бу йил аянишча аҳоли, харидор, бозор эҳтиёжига қараб уларнинг бир талай турлари янгиланган. Бирлашмада рўзгор буюмларидан тортиб боллар аравачасигача тайёрланмоқда.

— Биз буни «майда» иш деб ҳисобламиз, бажонидил ҳалққа керагини ишлаб чиқараверамиз, — дейди директор ўринбосари. — Фақат шунинг қўшимча қилиш мумкин, ҳозир бирлашма осмонда аввалгидек «сир» тугилиб келинган самолётлар эмас, балки транспорт самолётлари парвоз қилляпти. Уни ўзлаштиришнинг ўзи бўлгани йўқ. Очиги, кейинги пайтда корхонада асосий маҳсулот турини ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари бир оз бўлса-да пасайди. Бу коллектив олаётган даромадга ҳам ўзи таъсирини кўрсатди. Аҳолини ўнлаш учун нима қилиш керак? Даромад олиш ва коллективнинг яхши турмуш кеириши шун учун харидорнинг кенг истеъмол молларини кўплаб тайёрлашга зўр бериляпти.

Қаранг, ҳаёт ўзи бу йирик корхонани яхши, бозори чакдон истеъмол молларини кўплаб ишлаб чиқаришга ундаляпти. Буни албатта қайта қўриш шарофати, деса бўлади. Иқтисодий инсон омили томон шу тариқа буриш мумкин экан-у.

Тошкент метросининг В. П. Чкалов номидаги станциясидан чиқилгач, аяқойиб бир манзаранинг гувоҳи бўлдик. Бу ерда корхона ўз кооперативини очибди. Ахир, кўпминг кишилик коллектив учун саргароҳона, пайзабал ремонт қилдиган устакхона, ателье ва бошқалар жуда керак-ку. Нега энди метро станциясининг ёнида очилди, деб қизикарсиз. Бу кооператив фақат «шаҳар ичидидаги шаҳарча», яъни катта бирлашманинг ишчи-хўжалиқчиларигагина эмас, шаҳарликларга ҳам пуллик хизмат кўрсатади. Бундай хизмат турлари-

ни билиш мақсадида бирлашмадан ҳам кўра умуман шаҳар ичидеги нимадир режалаштирилганига бир назар ташлаб кўрдик. «Ўқувчилар учун ҳисоб қаламчалари, қисқичлар, эшик ромлари, қаламлар учун пластмасса стаканчалар сингари энг оддий буюмларни миллион-миллион сўмга сотиб олиб, ташиб келтиришимиз, бундан одамнинг ори келадиган», деб таъкидланди Тошкент шаҳар ХХҲҲ партия конференциясида.

Силиғиш борлигини инкор этиб бўлмади. Шаҳар партия комитети ҳалқ истеъмол моллари ишлаб чиқариши ривожлантиришнинг комплекс программасини тасдиқлаган. Игирмачи чакриқ ҳалқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг туңкизинчи сессияси бу масалани махсус кўриб чиқди. Унда бошқа корхоналар раҳбарлари қаторида авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори В. Н. Журавлев ҳам сўзга чиққанди.

— Келгуси йили (яъни 1990 йили) кенг истеъмол моллари ишлаб чиқариши 40—50 фоизга кўтариши режалаштирмаймиз, — деганди у. — Ҳозир биз кир ювиш машиналари, микро-тўқилмаши машиный пеллар ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўряпмиз. Лекин мод-

йилда 100 мингта тайёрлаш мўлжалланмоқда. «ИЖ» мо-тоциклнинг шамол тутич ойналари харидоригр бўлган учун кўплаб ишлаб чиқариш кўзда тутиляпти. Ошхона учун 17 мингта идиш-товоқ ювувиш мослама ҳам уй бекаларига маъқул бўлиши турган гап. Бу йил «Ойгул» кир ювиш машинаси, «Кувонч» деб аталган боллар аравачаси, ванна мосламаларига ҳам аҳоли эҳтиёжи ошиб борапти. Корхона бу маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқариши планлаштирган.

— Хуллас, режамиз кўп, — деди Игорь Георгиевич. — Аммо мақсадни тўда амалга оширишга «Ташгор-гласнаб»нинг бизга нисба-тан ғалати муносабати жид-ди халақит бериб турибди.

Бу «муносабат» нимадан иборат эканлиги билан му-фассал қизикдик. Маълум бўлишча, бирлашма 1990 йил учун фондларга зарур хом ашё олиш учун ўтган йил баҳоридан ана шу таш-килотга буюртма берган. Буюртмада бирлашмага ке-ракли бarcha нарсалар ҳисоб-китоби ҳам тиркалган. Ёзда бирлашма плани ўзгарини муносабати билан мазкур буюртмалар яна бир бор аниқлаштирилиб, янги ҳисоб-китоблар берилди. Октябр ойида «Ташгоргласнаб» кор-хонага фондларни ажрата

Қиссадан ҳисса. Ўзундан-узоқ йилгишув, югур-югур-лар, тортишув, хунобгарчи-ликлар нима билан тутатди, дент.

— Барибир бу масала «Ташгоргласнаб»да эмас, балки Ўзбекистон ССР Мод-дий-техника таъминоти дав-лат комитети доирасида ҳал бўлади, — хабар қилди биз-са И. Г. Волков. — Энди ишимиз юришар, деб кўн-глимиз жойига тушди. Бироқ биринчи қаватда кенг ис-теъмол моллари етказиб бе-риш бўйича шартнома маж-буриятларини, маҳсулот иш-лаб чиқариш ҳажминини ва энг ачинарлиси, кенг ис-теъмол молларнинг турлари бў-йича уч ойлик планини бажар-оламмиз. Намин бир мил-лион сўмлик маҳсулотни аҳо-лига етказиб бера олмадик...

Бу нимагини қасри? Шу ҳақда жиддий ўйлаб кўриш вақти келди. Яна бир нарсга ҳақида ҳам ўйлаб кўриш ло-зим. Истеъмол моллари нар-хи қимматлашиб кетляпти, деймиз. Қаранг, Анджикон-да «Электродвигатель» за-води «Ойгул» кир ювиш ма-шинаси учун тайёрланадиган «АВ-042-2 УМЗ» двига-телининг нархини аввалги 13 сўм 10 тийин ўрнига 25 сўм қилиб белгиляпти. Бу нима? Ҳозир корхонада тайёрланаётган кир ювиш машинасининг қиймати 85 сўм. Нима, энди бирлашма учун нархини оширсинми? Йўқ, бундан кўра бирлашма 15 мингта «Ойгул»ни ишлаб чиқармаслигини афзал кўр-мадик.

Бунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Кўрасизми, «А» группаси корхоналарини кенг истеъмол моллари ишлаб чиқар-ишга қайта ихтисослашти-риш биз ўйлаган даражада унчалик осон кетмаляпти. Ҳолбуки пухта ўйлаб, бу масалаларни оқилона ҳал этиш мумкин. Айтилди, жум-хуриятимизда кийим сановати ривожланган. Нега лак-бўёқ материаллар, пенопласт, полиолпрофилеин сингари-ларни ўзимизда ишлаб чиқар-иш мумкин эмас? Мумкин! Фақат истак, кунт ва тад-биркорлик керак. Ўйлаш-ма раҳбарларнинг фикри ҳам шундай.

Қаерда кўпроқ мустақил-лик, ташаббускорлик ва маъсулият бўлса, ўша ерда иқтисодий муаммоларни тез-роқ ҳал этиляпти. Бу — ин-сон омили томон юз бурган иқтисодийетимизнинг тамал тошидир.

Ҳ. ИКРОМОВ.

● Суратда: смена топириқларини оши-риб бажарётган тоқар Анатолий Григорьев. У Тошкентдаги ностандарт фури-тура ускуналарни заводидан авж олиб бора-ётган меҳнат беллашувининг олдинги саф-ларида бормоқда.

Т. КАРИМОВ олган сурат.

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

Маълумки, республика Компартияси Марказий Комитети-нинг мафкура ҳайъатида қабул қилинган Ўзбекистон халқла-рининг тарихий ва маданий меросини аялаб асраш, таъ-мирлаш ҳамда ташвиқ қилиш ҳақидаги ҳаракатномасига асосан газетамиз «Мерос» сарлавҳали саҳифа (28 февраль) эълон қилган эди. Дастлабки саҳифадаги давра сўхбатда билдирилган фикр-мулоҳазалар, ўртага ташланган муаммолар, талаб ва тақлифлар газетчиликда, партия, совет ташкилотларида кат-та қизиқиш уйғотди.

Редакциямизга жойларда маданий меросимизнинг ўрганиш, асраш ҳақида олиб борилаётган ижобий ишлар, нуқсон ва камчиликлар ҳақида кўплаб хат-хабарлар келиб турганини фикримизнинг далилидир. Қуйида Хоразм область Совети икромия комитети ва Хива район партия комитетидан келган жавобларни муштарийлар эътиборига ҳавола этамиз.

ХОРАЗМ ОБЛАСТ ИКРОМ ИКРОМ ИКМОТИ:

Хоразм вилоят икромия ко-митетининг 27 февраль 1990 йил қарори асосида вилоят-миз территориясиде мавжуд бўлган барча тарихий обида-лар ангадан рўйхатга олинди.

Ёдгорликларни таъмирлаш ишларини жадаллаштириш мақсадида Хива музей-қўр-хонаси қошида Ўзбекистон таъмирлаш илмий-тадқиқот институтининг лойиҳа-смета ишлаш группаси филиалини очил планлаштирилмоқда.

Ҳозирги вақтда вилоятдаги та-рихий обидаларни таъмирлаш ишларини Хоразм махсус ил-мий таъмирлаш ишлаб чиқар-иш устанонаси бажариб кел-моқда. Аммо устанонанинг қув-вати камлиги, моддий-тех-ника базасининг ёмонлиги са-бабли йилга фақат 1 милли-он сўмга қичи иш бажариля-пти. Келгусида устанонанинг қувватини ошириб, йилга 3 миллион сўмлик таъмирлаш ишлари бажариш кўзда ту-тиляпти. Шу асосда Ичан қалъа территориясиде жойлаш-ган ёдгорликларни 2000 йил-гача таъмирлаш ишлари гра-фиги ишлаб чиқилди.

Тарихий ёдгорликларни 2000 йилгача музейга айлантириш плани тузилди, шу асосда я-нги музейлар ташкил қилиш учун илмий-тўплос, илмий-из-лов ишлари олиб бориюмоқда.

ХИВА РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Хива райони меҳнаткаш-лари «Мерос» сарлавҳали са-ҳифани барча жойларда катта қизиқиш билан муҳофиза қил-дилар ва бу борада тегишли чора-тадбирлар белгиладилар.

Музей-қўрхона томони-дан тарихий ёдгорликларни ўрганиш, муҳофиза қилиш ва таъмирлаш бўйича аниқ тад-бирлар ишлаб чиқилди. Ава-ло вилоят икромия комитети-нинг 1977 йил 15 ноябрь қа-рори билан тасдиқланган та-рихий обидалар рўйхатига қи-зиқчилар қиритилиб, тасдиқ-лаш учун вилоят икромия ко-митетига тақдим қилинди. Ун-да вилоятимиз тарихий обида-ларининг сони 400 тага етди. Янгида 127 та ёдгорлик ҳи-собга олинди. Тарихий ёд-горликларни муҳофиза қилиш ва таъмирлаш ишларини ахшироқ ўрганиш мақсадида музей-қў-рхона қошида Ўзбекистон таъмирлаш илмий-тадқиқот ин-ститутининг филиалини очил мўлжалланмоқда. Бу иш 1990 йилнинг биринчи ярмида амал-га оширилди.

Хоразм вилоятдаги тарих-ий обидаларни таъмирлаш ишларини Хоразм махсус ил-мий таъмирлаш устанонаси ба-жариб келмоқда. Устанона коллектив томонидан йилга 800 минг сўмлик ҳажмида иш бажариюмоқда ва бугунги кунгача жумхурият ва иттифоқ аҳамиятига эга бўлган вилоят-миз ва районимизда жойла-шган қўлгина ёдгорликлар таъмирланди. Ҳозирги кунда Хива шаҳрининг қадимий қис-ми бўлган Ичанқалъа ис-те-комларининг деворлари ҳам таъмирланяпти. Шунингдек, бу

ерда жойлашган ёдгорликлар-нинг тарихини ўрганиш ва бук-летлар тайёрлаш учун тарихий ёдгорликлар илмий ҳодим-ларга бўлиб берилди.

Музей-қўрхона коллекти-ви томонидан машҳур аш-ломалар уй-музейларини ташки-л қилиш учун планлар ишлаб чиқилди. Аваз Утар, Комил Хоразмий уй-музейлари иш-ларини яхшилаш, ўзбек кино-сининг кашшофи Худойберган Девоновнинг уйини таъмирлаш ишларини туғатиш ва уй-му-зейга айлантириш, ал-Хораз-мий номидаги тарих музейида «Хоразмий олимларга» деб номланган залини очил ишлар-и олиб бориюмоқда.

Хива шаҳрининг ашҳини аниқ-лаш бўйича ҳам катта ишлар амалга оширилляпти. Маана 5 йилдирки, археолог олимлар томонидан Хива шаҳрининг қадимий қисмида археологик ка-зилма ишлари олиб бориля-пти. Бунинг натижасида Хива шаҳрига бундан 2400 йил ил-гари асос солинганлиги аниқ-ланди. 1993 йилда Хива шаҳ-рининг ибодатини ўтказиш бўйича тайёргарлик ишлари бориюмоқда.

Шаҳардаги Хива стадиони-да икки маҳалла ўртасида «Бахс» мусобақаси ўтказилди. Бу «Бахс»да вилоят тарихи, маданияти, урф-одатлари, шеъронлики, куч синишини, чаққонлиги, элчилик бўйича спорт беллашуви ва бошқа миллий халқ ўйинлари (дор-бозлар қичиш намойиш этилди). Бу тадбирларда қўшни Қорақалғистон АССР, Туркменистон ССР Тошо-вуз вилоятининг партия, совет ва жамоат ташки-лотлари вакиллари ҳам ишти-роқ этидилар.

Маълумки, ҳар бир халқнинг ўзинга хос санъати, маданияти мавжуд. Бахшичилик Хоразм халқининг севимли санъати. Бу соҳада районимиздан ети-шиб чиққан машҳур бахши, Ўзбекистон халқ бахшиси Аб-ла бахши (Қўбоназир) Аб-дуллаев ноини алоҳида таъ-кидлаш керак. Унинг фарзанд-лари ота изидан бориб, ота-боболар меросини ўрганиш мақсадида «Достон» фольклор этнографик ансамбли тузилди. Бу ансамбль бахшичилик би-лан бирга Хоразм лапарларни, айтишуларини масхара-бозлик, қизқиқчи ўйинларини халқ орасида кенг тарғиб қил-димишмоқда.

Хива шаҳар маданият бўли-ми халқимизнинг мусиқий ме-росини ўрганиш бўйича бир қанча ишларни режалашти-риб кўйган. Хоразм суворалари ўрганиш мақсадида кон-курс ташкил қилиш кўзда ту-тилган. Маданий меросни ўр-ганкиш борасида «Санъат мак-

таб»нинг очилиши катта аҳа-миятга эга бўлди. Унда уму-мий мусиқа жанрларини ўрга-ниш билан биргаликда, мил-лий мусиқаи ўрганишга ҳам эътибор бериляпти. «Санъат мактаби» қошида ЎзССР халқ артисти Гаҳар Ра-ҳимова ташаббуси билан Халфалар ансамбли ту-зилди. Буларнинг репертуари-дан Хоразм қўшиқ ва лапар-лари, лирик ашуларни ўрин олган.

Маданий меросимизга халқ томонидан қизиқиш орта бор-ган сари форс, араб, эски ўзбек

„ОЙГУЛ“НИ ТАЙЁРЛАМАСЛИК КЕРАКМИ?

ёки хом ашё ундириб олишдаги мураккаб тартибнинг илгизлари ҳақида

дид-техника таъминоти му-раккаб бўлиб турибди. Чун-ки биз хом ашёнинг 95 фоизини бошқа ёллардан оламиз. Бевосита шаҳри-мизда кенг истеъмол мол-лари ишлаб чиқариш ин-дустриясини ташкил этишни тақлиф қиламан...

Ҳа, моддий-техника таъ-миноти масалаларининг ма-саласи бўлиб қолди. Талаб катта. Шунга яраша хом ашё воситалари етарлими? Афсуски, бирлашманинг ўзинга боғлиқ бўлмаган сабаб-ларга кўра, бу масалани ҳал этиш оқамойда. Бу бо-рада бирлашма бош дирек-торининг моддий ва молия-вий масалалар бўйича ўрин-босари И. Г. Волков бир олам дардини тўкиб солди.

Барча муаммоларнинг уч аввало моддий-техника таъ-миноти масаласига бориб тақалишини кўйиниб гапир-ди. Негаки, корхона бу йил аввалги тўрт йиллик ҳажм-да кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни режалаш-тирган. Бир йилда тўрт йилнинг юки! Бу—огир ва-зифа, аммо коллектив аҳди шундай. Агар ўтган йил 6 мингта теннис ракеткалари тайёрланган бўлса, жорий

Биргина мисол келтириб ўтмоқчимиз. 1989 йил сен-тябрь ойида СССР Моддий-техника таъминоти давлат комитети раисининг ўринбо-сари ўртоқ Боев имзоси бе-лан «Ташгоргласнаб»га те-леграмма келди. Унда (фа-қат бу бирлашма бўйичаги-на эмас) Тошкентдаги барча корхоналар бўйича кенг ис-теъмол моллари ишлаб чи-қариш учун зарур бўлган хом ашё юзасидан тафавут-лар ҳақида зудлик билан маълумот юбориш сўралган эди. Бирлашма ҳам «Таш-горгласнаб» билан бирга протокол ёзди, унга инкалла ташкилот раҳбарлари имзо чекишти, муҳрланди. Бу протоколда марказдан ре-сурслар ажратилиш, ёрдам кўрсатиш сўралган эди.

Қизғин шундаки, СССР Моддий-техника таъминоти давлат комитети то ресурс ажратмагунча зарур фон-дларни «Ташгоргласнаб»да-гилар мустақил ажрата ол-мас эканлар. Ўз-ўзидан шун-дай бир савол туғилди: Хўш, унда «Ташгорглас-наб»нинг ўрни қайдада қол-ди?

Ўтган йилнинг октябр

● Урганч кондитер фабрикасида ихтисослаштирилган уй-қондир маҳсулотлари пехи ишлаб бошладилар. Бу ерда ҳар кеча-кундузда савдо тармоқларида 16 тоннагача тур-ли печенялар тайёрлаб жўнатиюмоқда. Цех маҳсулот-лари вилоят дўкоруларига, қўшни Қорақалғистон мух-тор жумҳурияти, шунингдек Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларига ҳам юборилляпти. Суратда: янги цехнинг қайратли ишчиси Хожар Ра-ҳимовдир.

Қ. ОТАЕВ (ЎЗТАГ) олган сурат.

Жумхуриятимиз бўйлаб

Эҳтиёж катта

● Хива гиламдўзлик ишлаб чиқариш бирлашмасида «Шарп нақшлари», «Кўҳна ман-заралар» деб аталган сўнги янгиликлар кўплаб ишлаб чи-қарила бошланди. Хоразмлик устакорнинг ишлари Бутунит-қоқ бадийи кенгашининг Олмаотада бўлган йиғилиши-

Қулай услуб

● «Ўзавтотранстехника» ил-мий-ишлаб чиқариш бирлаш-маси ҳаракат хавфсизлиги бў-

лимининг мутахассислари иш-лаб чиққан услубга асосан ҳозир автохўжалиқларда жорий этилган тадбир ҳайдовчилар-нинг қайсидай қандай даража-да эканлигини аниқлашга им-кон беради. Бунинг натижаси-да йўловчилар ташйидиган ав-тобусларнинг ҳайдовчиларини текшириш, бундан ташқари йўлнинг мураккаблигига қараб уларни янада тўғрироқ тақсим-лаш имконияти яратилди.

(ЎЗТАГ).

Муштарий бонг уради

БЕҒАМЛИК БЕЛ СИНДИРАР...

унинг қаровсиз қолганлиги ачинарлидир. Бог кўнакам-зорлаштирилмаган, ўриндиқ-лар йўқ ҳисоби. Шунингдек, кишиларнинг сайр этишлари учун махсус ўйлақлар, хиз-мат қилувчи пулли ёки пул-сиз тармоқлар, болалар-нинг завқланиб яйрашлари учун аттракцион қурилма-ган. Бундай ҳолийнинг ҳануз-гача бартараф этилмаганли-

гини қандай тушуниш мум-кин? Қўшрабат район мада-ният ва истироҳот боғининг ишчи ҳам мўлақо талабага жавоб бермайдилар. Бу ерда оммавий-маданий тадбирлар ўтказилмайдилар. Маҳаллий со-вет ва партия органлари боғини одамларнинг қўнғил-лаш дами олиш масканига ай-лантириш тўғрисида қайғур-маляпти. Шунингдек, Челек

шаҳридаги О. Саркисов номи-ли бог ҳам ўз мафратини ўйлаган раҳбарлар томони-дан талон-торож қилиняпти. Вилоят маданият бошқар-маси 1986 йил июнь ойида Қорасовгадиректор шаҳри, Са-марқанд, Советобод, Катта-қўрғон районлари марказ-ларда маданият ва истиро-ҳат боғлари қўриш ҳақида махсус қарор қабул қилган-ди. Афсуски, бу ишни тез-латиш пайсалга солиномай-да. Ваҳолонки, юқорида тилга олинган ҳордиқ мас-канлари шу йилнинг бош-ларида фойдаланишга топ-ширилиши керак эди. Фақат қорозда қолиб кетаятган қа-рор ва тадбирлар кимга ке-рак? Қишлоқ меҳнаткашлар-нинг маданий-маиший ҳор-диқ чиқаришлари учун дам

олиш уларини қўпайтириш ижобий ҳал этилмаляпти. Жумхуриятимизда Ўзбек тилига давлат мақоми бе-рилди. Ҳозирги кунда кўп-лаб корхона ва ташкилот-ларда ўзбек тилини ўрга-ниш курслари фаолият кўр-сатмоқда. Баъзи бошқа миллат вакилларига мансуб кишилар давлат тилини ўр-ганмоқдалар. Афсуски, ви-лоят маданият бошқармаси-даги кўпчилик ҳодимлар аса бу масалага эътибор бермаётдилар.

Санасорлик, лоқайдлик дакини бериши тайин.

Р. ҚОДИРОВ, Самарқанд вилояти ик-ромия комитети маданият бўлими бошқармасининг бош инспектори, тарих фанлари номзоди.

• Ечимини кутаётган муаммолар

БОҒБОН НЕГА БЕЗОВТА?

Яқинда эски қадрдоним Нурмамат Холиқовни учрати қолдим. Қўлтиғига чамаси, ҳозиргина магазиндан қилган харидини қистириб олган.

— Ассалому алайкум, — дедим шаҳар шовқин-суронидан гарансигандек ҳаёлан бораётган танишимга.

Нурмамат ака уйқусида ўчиб тушгандек менга «ялти» этиб қаради.

— Не, домла, сизмисиз? — Бегона жойда яқин кишини учратиб суюганидан офтобда қорайган юзидан табассум қоплади. Астойдил сўрашаркан, атрофдагилардан кийим-бошининг «мундайроқ» эканлигига хижолат чекканидан дарров изоҳ берди.

— Қарасам, болаларга кийим-кечак дейишгандаридек, анчагина рўзгор камчиликлари тўпланиб қопти. Тўппа-тўғри даладан чиқиб автобусга ўтирдиму кела бердим.

— Даромад тузук бўлди-ми? — Сўрадим ўтган йил якунини назарда тутиб.

Нурмамат ака хомуш тортиди.

— Борганингизда айтгандим-ку қандай бўлишганини! Демак, башорати тўғри чиқибди-да! Ўша учрашув беихтиёр хотирамда жонланди.

...Ўтган йил куз охирида Косовсой районидagi «Шарқ юлдузи» совхозига савфариим Н. Холиқов бош-ла, 7 бригада коллективига галаба рапорти берган кунга тўғри келди. Бир пилла чой устида пича сўзлашдик.

— Бунақа план бақаришдан кимга фойда, — деди кутилмаганда мезбон тап орасида. — Масалан, мен шу коллектив раҳбари сифатида бундан сираям кўнглим тўймайди.

— Нега энди?

Нурмамат ака пилладан тафти чиққан чойни ўқларкан, узоқларга ўйчан боқди:

— Йил ўн икки ой ис-сик, совуқ демай, қор-ёмғир кечсанг, саратон жазирасида меҳнат қилсанг, бола-чақанга ҳам тиним бермасанг, оладангиз пил-эса йил сайин ўши ўрнига қамайиб борса, Шу адолат-даними?

Меннинг ҳамон ҳеч нарсасга тушунмаётганимни сезган «агадир» давом этди:

— Аввало, ҳар қачон-тига қараганда қаттиқ ишла-сак ҳам хирмонимиз чўчи-пайсиди. 1988 йилда мавжуд 46 гектар тоқзордан 506 тонна ёки ҳар гектаридан 106 центнердан ҳосил йи-ғиштириб олган эдик. 1989 йилда аранг 100 центнер-данга етди. Бу, узоқчиллик-да унчалик юқори кўрсаткич саналмайди. Шунинг учун ҳам бир йил олдинги-га нисбатан муқофот пули 34 минг сўм қамайди. Ҳар оилада уч-тўртдан тортиб, ўш нафарагча жон бор. Ме-нинг ўзим ўн ўғил-қизимнинг отасиман. Ҳар бирини еди-риб-кийтириш, воёта ет-ганини уйлаш-жойлаш ке-рак.

— Ҳосилдорлик пасайгач, пуlining баракаси учини табиий ҳол, — дедим бо-шим қотиб. — Бунинг бои-си нимада?

— Зиялилар тили билан изоҳлаганда, бунинг ҳам об-ектив, ҳам субъектив жи-ҳатиди бор. — жавоб қай-тарди бригадир. — Шароит-тимизда сув анқонинг уруғи. Қирғизистоннинг Ўртаққай

сув омборидан таъминлана-миз. Қўшниларимиз ўз эҳ-тиёжларидан ортидан маҳал-дагина сувни бизга очиб қўйишади. Аслида уларни ҳам айблаб бўлмайди, ўз-ларига яраша деҳқончилик билан шугулланишади. Ўнг асқотадиган маҳалда икки бор ҳосилни сувдан қолдир-дик. Меҳнат билан бунинг ўрнини ҳам эпладик. Аммо энг ёмони узум пишган пай-да юз берди. Ҳосил етил-ганидан сўнг, «бор отангга, бор онангга» қабилидаги ғалваларнинг кўпайиб кет-ганлиги айниқса, асабингиз-га тегади. Саломатлигини ўйламасдан, роҳатингдан воз кечиб ҳосил етиштирсан-

ни Умумиттифоқ фонди-га жўнатамиз. Пишган узум баъзан 15—20 кунлаб вагон ажратилишини кутиб узи-лмайди. Ҳосил зангда осилиб туриб қолдими, баракаси учадди, суви қочади, қўш-ейди, чирийдди, тўкилади, 20—30 фоиз нобуд бўлади. Бу сарсонгарчиликларни планлаштириш идоралари-даги беғам, бетаъшиш ўр-тоқлар билишармикан! Улар боғбон аҳолини, шарт-ша-роитини қачон ўйлашар экан?

Ҳамкасбини план бажар-ганлиги билан таъриқлашга келган қўшни 4-бригада бошлиғи Мамашариф Жа-лолов сўзбатга қўшилди.

орасида энг қўнғилсиз, мушакиллик деган бебаҳо ҳуқуқнинг қозғолган амал-га кўчиши қийин кечаётганли-гидир. Битта мисол келти-раман, биз ҳозир йилига Москвага 500 тонна, Ле-нинградга 700 тонна узум жўнатмоқдамиз. Булардан ташқари, Владивосток, При-морье, Свердловск шаҳар-лари ва областларига, уму-ман, районларни қўшганда 20 та олис нуқтага маҳсу-лот юборамиз. Бу йил 3900 тонна узум тайёрлаган бўл-сак, шунинг ярмидан кўпи Умумиттифоқ фонди-га аж-ратилган. Қардошларимиз дастурхонини беаътгани-миздан фурсандимиз ва бу билан фахрланамиз. Лекин бу йиллар осонликча бўлма-япти. Ўнг чатоғи, дуненинг у бурчдаги олис юртларга ўзимизнинг вакил бориб ялиниб-ёлвориб, минг қийин-чилиги ва азоб-уқубат орқа-сида маҳсулотни топириб келиши шарт. Чунки, шарт-номада истеъмолчиларнинг ўзлари келиб қабул қилиш-лари кўрсатилмаган. Нега шундай? Бунинг сабаби, маҳсулотни биз етиштири-миз, пешона теримизни тў-киб йиғиштириб оламиз, аммо шартномаи област агро-ноат комитетининг ҳодимлари тузишади. Улар-нинг совхоздагилар қай тах-лит мушкулотларни бошла-ридан кечиринияти, борди-келди учун қайси манбалар-дан маблағ топилапти, йўл азоби — гўр азоби деганларидек, маҳсулот ортидан бор-ганлар соғ-омон қайтишяп-тими, йўқми, бир қақалик ишлари йўқ.

Директор тагин бир ма-салани алоҳида тилга олди: — Шартнома бандларини тўла-тўқис бажариш учун интиллашимиз, бироқ биз билан келишган баъзи ташки-лотлар ўз сўзларининг у-стидан чиқимайпти. Яшчин учун тахта жўнатиши ло-зим бўлган Свердловск об-ластининг Илдов райони 800 кўб ўрнига аранг 300 кўбметр тахта юборди. Оқи-батда пишиқчилик масу-мида қийналиб қолдик. — Аслида ўзимиз ҳам айбдоримиз, шу маҳалгача областимиз ша-роитида яшқин тайёрлаб йўлга қўйилмаган. Оқшот-тўқисларидан шу мақсадга ихтисослаштирилган пех-яшқини олма ва қарамга мослаб чиқаради. Ўзимиз бу муаммони бартараф-этишга уриняпмиз. Лекин тахта няхотда юпқа бўли-ши зарур, махсус станок-сурштиряпмиз. Буни кў-рингки, ҳатто, ўз маблаг-и-миздан ёғоч сотиб олишга ҳам мушакиллик беришма-ган.

...Ха, Нурмамат Холиқов кўз ойларидеъ йил давоми-да сарфлаган меҳнатлари натижаси қандай бўлиш-лигини айтишда янглишмаган эди. Шаҳар қўчасидаги та-содинфий учрашувдаги га-плари бунч аниқ тасдиқлади. Боғбон қадрдоним билан хайрлашарканман, ўйга бо-тдим. Қайта қуришдан хал-қимиз интиқлик билан ку-таётган самаралар қачон рўёбга чиқади? Бу аҳволда биз жамиятимизда чуқур ил-диз отган бюрократизм-нинг темир чанқаларидан қандай қўтуламиз? Деҳқон ва боғбон бирдорларимиз манғали тери билан етказ-ган маҳсулотига ўзлари қа-чон ҳўжайин бўлади?

Ҳақиқатан, боғдорчи-ликини ривожлантириш, со-ҳибдорларнинг меҳнатдан манфаатдорлигини ошириш, маҳсулот етиштиришни қў-лайитириш боридада талай муаммолар мавжуд. Улар

У. ЖУМНАЗАРОВ, СССР Ёзувчилар уюш-масининг аъзоси.

СУРАТ = ЛАВҲАЛАР

Теша чорвадорнинг ишини кўринг

● Теша ака йил бошида ўзи истикомат қилаётган Абу Али ибн Сино номи-да давлат ҳўжайилидан 20 беш соғич ситир, 8 та буқа ол-ганда ён-атрофдаги баъзи ки-шилар мийғида кулиб қўйишди. Ҳатто орқаворот-дан тиззасини шапатлаб қаҳқаҳа урганлар ҳам бўл-ди: «Вой, хумпарей, дейдики ўшанда, одам-лар ўз молларини боқшга ил-ж тополмайди-ю, бунинг қийинлиги қара, сичқон сичмас уйига, галвир боғлар думгал!»

Аммо «сичқон» уйига сичди, ҳатто галвир билан ҳам.

Орадан 7 ой ўтди. Ил-гари унинг устидан кулган ва ҳайратланган кишилар энди пичарлашга ўтишди: «Теша Мавлоновични эшитдингми, шартномаси бўйича бир йил-да ҳўжалikka 23 тонна сўт, 8 тонна гўшт топириши керак экан. Шу пайтгача 4 тонна гўшт, 29 тонна сўт топирибди, азамат! «Хў-жалик унга 5 гектар ер аж-ратган. Қолаверса, унинг ўзи арвақчалар трактор, ўриш ва хашак майдалай-ган агрегат сотиб олган. Ёнида онаси, хотини, уч ў-ғли, келиялари бор, ахир».

Хуллас, «хонаки» чор-вадор Теша ака Ташев ҳақида Ромитанда гоҳ ажаблани-лар, гоҳ кулгили, баъзан ҳа-вас ва ҳасад аралаш гаплар

юрбди. Нафақат у ҳақида, балки райондаги мавжуд 10 та фермерлик ҳўжалиги тўғрисида ҳам дастлаб тур-ли гап-сўзлар бўлган рост. Аммо фермер ҳўжаликлари шартнома кўрсаткичидан ор-тинч топириган маҳсулот-

лари учун 50 фоз кўп пул олаётганларини кўрган қў-лаб одамлар келгуси йил-дан бошлаб уларга нздеш бўлишни кўнғилларига та-ғиб қўяётганликларни ҳам сир эмас.

Суратларда: 1. Т. Мавло-

нов маккажўхори майдони-да. 2. Кичик фермер Ш. То-шев ўз «дулдўл»ига ми-ямоқда. 3. Теша чорвадор бўш вақтларини набиралари билан ўтказди.

Б. ЮСУПОВ олган сурат-лар. (ЎзТАГ).

Озуқа—90

Аҳоли чорва молларини озуқа билан таъминлаш ташаббу-си қашқадарё вилояти ҳўжаликларида бундан икки-уч йил илгари бошланган эди. Жўмхўриятимиз Президентининг бу борадаги Фармони мазкур соҳага эътиборни аниқла қўй-тирди, янги вазифаларни белгилади. Ўнг асосийси, одамлар-нинг чорва молларини, паррандаларини асраш учун кенг имконият яратилди.

Вилоятнинг Қамашли, Қар-ши, Косон, Нишон, Янкабоб районларида қолхоз ва сов-хозлар томонидан қишлоқ аҳолисини чорва озуқаси ҳамада ем билан таъминлаш юзасидан муҳим тадбир-лар белгиланди. Қарши рай-онидagi «Коммунизм» кол-хозси, К. Маркс ва С. Раҳи-мов номи совхозлар икки йиллик ҳажмда хашак ман-гариб, унинг бир қисмини аҳолига тарқатишни ният қилганлар. Ҳозир дала-дадада, қир-адирларда ўт-лоқ ва пичанзорлардан та-биий хашак жамғариш иш-лари қизғин бормоқда.

Аҳолини хашак билан таъминлашда райондаги «Партия XXVI съезди» сов-хозимиз Л. Ким бошлиқ аг-роучасткеси коллективни амал-га ошираётган ишлар иб-ратлидир. Коллектив ҳар йили беддан мул ҳосил етиштириб, унинг бир қис-мини аҳолига сотиш билан совхоз иқтисодини бойи-лаштиришга муҳим ҳисса қў-шмоқда. Шуниси қувончли-ки, агроучастка район учун эмас, ҳатто область аҳоли-

МОЛИНГИЗ ОЧ ҚОЛМАЙДИ

сита ҳам хашак етказиб бер-илти.

— Президент Фармонига биноан, бу йил икки минг шахсий ҳўжаликни чорва моллари озуқаси билан таъ-минламоқчимиз, — дейди аг-роучастка бошлиғи Л. Ким. — Шу кунгача минг тонна хашак аҳолига арзон нарх-ларда сотилди. Қарши, Ни-шон, Китоб, Шаҳрисабз рай-онлари, Қарши шаҳрида ян-йочви аҳоли ҳам хашакни биздан олиб кетишмоқда.

Кейинги йилларда Қамаш-ли районида ҳам чорвачи-лик яхши ривож топмоқда.

совхозларда 44 минг тонна хашак тўплаш мўлжаллан-япти.

4300 гектар ердаги беда-нинг ҳар ўрминдан 35-40 центнердан пичан ўриб олинди. Айниқса, «Комму-низм йўли», «Партия XXII съезди» колхозлари, «Қо-рабоб», «Рассвет», К. Маркс номи, Фрунзе номи совхоз-лари беддан жокори ҳосил олинмоқда. Районда ҳозир-гача тўпланган хашак 30 минг тоннага етди.

Бу йил қамашлик чорва мутасаддилари шахсий хо-надларга 10 минг тонна ха-

шак, 4 минг тонна концент-рат озуқа етказиб беришни мўлжаллашмоқда. Бу борада уруғлик галла етиштиришга ихтисослашган К. Маркс номи совхозда амалга оши-рилаётган ишлар ибратли-дир.

М. КАРОМОВ, «Совет Ўзбекистони» мух-бири.

ЎШХАБАРЛАР

ҚИШЛОҚДА ҚОРХОНА

● Ёзбон қишлоқидан сав-до шохобчаларига эришар ва болаларнинг қўйлақлари кел-тирига бошладилар. Бу ерда Фарғона тикучилик-бадий буюмлар фабрикасининг бўли-ми кишта туширилди. Собқ ўй-бемалари ҳамда қишлоқ ўрта мактабларини яқинда битир-ган қизлардан 165 киши бу ерга кишта кирди. Улар ми бошладилар аввал тикучилик касбини ўзлаштириб олишди. Бўлим лойиҳадаги қувватга ет-ган, йилига икки миллион сўм-лик харидорлар молларини иш-лаб чиқара бошлайди.

ЯНГИ ЙЎЛ

● Қорақалпоғистоннинг Эл-ликоталы районида жойлаш-ган Баҳористон қишлоқидан Тўртқил шаҳригача янги йўл қўрилди. Унинг узунлиги йил-гирма беш километр. Ҳудудда яшашчи жойлашган «Бу-хан мерей» хитисослашган қо-рақалпоқчилик совхозининг меҳ-натчилари, нхотан ана шу йўл орқалида автобуслар қўйи-ли бошлангача, озми-овнат маҳсулотлари ҳамда савоат молларини етказиб бериш ах-шилангичига умид қилмоқда-лар.

[ЎзТАГ].

«Совет Ўзбекистони» рўзномасининг шу йил 22 июль сонида босилган «Топталаётган доривор гиёҳлар» мақола-си юзасидан хат-хабарлар олмақдамиз. Вутун ана шу мав-зудаги дастлабки мақолани эътиборингизга ҳавола қи-ламиз.

Устоз Нафсий ташбеҳла-ридан фойдаланиб, фикр қи-ладиган бўлсак, ўсимлик жи-смида саккиз беҳишт яши-ринган: етти иқлим гузалли-ғи ундан, бор тирик жон-нинг ризқи-рўзи, доридар-мон, умр узолдиги ундан!

Аммо биз жумхўриятимиз-даги наботот оламига адолат-сизларча муносабатда бўли-наётганидан гоҳ қаттиқ таш-вишдамиз. Агар муносабат шу зайдда давом этадиган бўлса, келгуси авлодларга қўлу саҳроларда, қир-адир-ларда, боғларда ўсётган ши-фобахш ноёб ўсимликлар ўр-нига ҳўжасизлик, масъулят-сизлик билан иш қўриш-миздан гувоҳ бўлган, кўл-жилдик «Қизил Китоб»лар қолдиринишга турган гап!

Мана бу далилга эътибор берайлик. «Ўзбекистон қи-зал китоби» биринчи бор нашр этилганда (1984 йил), унга 163 тур ўсимлик ки-ритилган эди. Кейинги нашр-да эса жумхўриятда йўқо-либ кетиш хавфи бўлган 300 турдан ортқ ўсимлик кири-тилмоқда. Бу 4200 дан ор-

тиқ тур ўсимлик бўлган жум-хўриятимиз учун жуда кат-та йўқотиш ҳавфидир. Хўш, ўсимликларимиз нечун ноёб бўлиб қолмоқда.

Жумхўриятимиздаги дорив-ор, озиқ-овқат, ем-хашак, техника хом ашёси сифатида тайёрланадиган, қўшлаб чет-га олиб чиқиб келтилаётган ўсимлик маҳсулотлари билан уларнинг табиий бўйлакла-ри ўртасидаги мувозанат-нинг бузилмаслигини қўзда тутадиган илмий жиҳатдан асосланган режа йўқ. 1986-1990 йилларда жумхўрияда 919 тонна наъматак, тоғ рай-хони, далачой, эрмон, минг-барг каби ўсимлик маҳсулот-лари тайёрланади. Бу кўр-саткич икки мингички йилга бориб, 200-300 тоннага қўпайи-ши кўзда тутилмоқда. 1990 йилда биргина қишлоқ ҳўжалиги давлат матлубот қорхоналарининг ўзи 200 тоннадан ортқ гулхайридан тайёрланадиган қизил бўёқ моддасига эҳтиёж сезмоқда.

Ўрмон ҳўжалиги қорхонала-ри эса 250 тонна эфир мо-лий ўсимлик хом ашёси, қўп тонналаб доривор ўтлар

НАБОТОТ ЁРДАМГА МУҲТОЖ

тайёрлайди. Илдан-йилга ўсиб бораётган бу эҳтиёжни фақат биргина табиий ҳол-да ўсётган ўсимликлар бил-лан қондириниш мутлақо имкони йўқ. Бинобарин, ана шу ўсимликларга бўлган эҳ-тиёжни ҳар томонлама ўр-тавиб, зарур ўсимликларни экиб ўстириш, бу акилар-нинг керакли миқдордаги майдонларини ташкил этиш бариқини галдага вазиладир. Аммо бу муҳим муаммо ўзи-бўларчилик ҳолатида етгани-дан биз жуда ташвишдамиз.

Ўсимлик маҳсулотлари тайёрлайдиган жумхўрият ўрмон ҳўжалиги ва Доривор-нослик бошқармаси, «Ўз-бекбирошув», Фанлар ака-демиясининг қатор институт-лари фаолиятини бир битим-га келтирадиган ва бу орқа-ли ўсимликлар бойлигини муҳофаза этадиган, қатъий назорат ўрнатадиган марказ жуда зарур.

Жумхўриятимизда табиий ҳолда ўсётган турли ўсим-ликларини йиғиш, тайёрлаш ишлари устидан ботаника илмий-тадқиқот институти назорат ўрнатилиши қийин бўл-моқда. Оқибатда далачой, тоғ райхони, эрмон, мингбарг, қизилмиш, кийикўт, лимонўт, алқор, олги, зирк, зогоза, бозулбоғ, омонқора, оққал-дирмон, равоч, сувурут (сас-симматал), тоғдастарбаш ка-би ақойиб доривор ўсимлик-лар тақдир ҳам хавф ости-да қоляпти. Ҳаваскор таби-дат, ўсимлик шарбатлари бил-лан савдо-сотиқ қилишни кенг йўлга қўйиб юборган турли клублар, кооператив-лар, айнақса, ўсимликлар-мизнинг табиий бойлиқлари-га жуда катта зарар етказиш-моқда.

Жумхўриятимизда ўсим-лик дунёсининг табиий му-возанатида гоҳ муҳим роль ўйнайдиган қоплам — ўр-

мон борган сари қамаймоқда. Аммо ўрмон турли доривор ўсимликлар қонинига бўл-май, балки тоза ҳаво етиш-тириб берадиган бебаҳо ман-ба ҳамдир.

Ўрмондаги дарахтлардан ўтин, қурилиш материаллари сифатида фойдаланиш ҳа-мон давом этапти. Қишлоқ-ларимизнинг газ ёки кўмир билан таъминланмаслиги оқи-батда ҳам қўшлаб ўсимлик-лар нобуд бўлиб, баъзи-ларининг эса ҳатто тур сифа-тида йўқолиб кетиш хавфи туғилмоқда. Ўзбекистонда ра-йонда ўсётган қамбў ўрта-Осиё ноки шу зайдда йўқ бўлди. Пискент тизмасида жуда катта майдонларни таш-кил қилиб ўсатган ёввойи олма, қайин, ёввойи тоқ, дў-лана, ёнғоқ ҳам борган сари қамаймоқда.

Ипак куртининг пилла ўраш даврида фойдалана-диган партак, сингрен бута-

ларини аёвсиз қирқиш давом этапти. 500-600 қўти қўрт боқадиган қолхоз бир ма-всумда ипак қўрти учун 750 гектар ердаги партакни қи-ради. Шунинг учун ҳам Бу-хоро шаҳри атрофидаги бир пайтлар партак ўсиб ётган ерлар шип-шийдон бўлиб қол-ди. Бу эса қум қўчишга олиб келмоқда.

Ўтқолдан фойдаланиш ҳамма жойда бир хилда ил-мий асосда йўлга қўйилма-ганлиги туфайли ўтқоллар-даги саксовул, шувёқ, кейре-ук, изен, терскен, лолалар, ширачалар ва бошқа қўшлаб ўсимликлар қирингига ура-япти. Баъзан ман этилган ўр-мон ҳўжалиги майдонлари-да ҳам ўзаро келишув асо-сида мол боқиш ҳоллари уч-райди. Буларнинг бари ўси-мликлар бойлигига катта тах-дид солипти.

Қўшлаб сув омборлари бар-по этилиши ягона уммонимиз — Орол муаммоси, экологик шароит ўзгариши, Арнасой ва Айдарқўлнинг кенгайиб, Қизилқум бағрига кириб бо-риши сабабли бу жойларда ўсимлик турлари қамайиб ем-хашак ўсимликларни ўри-ни бошқа бегона ўсимлик-лар эгалламоқда. Чаканда (облепиха), қизилмиш каби ноёб доривор ўсимлик сифа-тида машҳур бўлган турлар тўқайларимизда жуда қўп эди. Вутун биз мутлақо эъ-тибор бермаётган ўсимлик тури эртага ўзининг бебаҳо-лиги билан инсонга жуда

катта фойда келтириши мум-кин. Узоққа бормасдан Бота-ника институтини лаборатория-сида Қ. Ҳошимов раҳбарли-гида тайёрланган сарққ на-саллигига қарши курашда яхши самара берадиган ўси-мликлар таққони аралашма-сини олайлик. Ундан қўшлаб кишилар даво топтоқдалар, Жумхўриятимиздаги жам-ки наботот олами бағрида қили ўрганиб улгурилганга қанчадан-қанча сир-синоат яшириниб ётибди.

Бебаҳо бойлик — наботот оламини қўз қорачиқдек ас-раб-авайлайлик, унинг бойли-гига бойлик қўиш хусуси-да яқил, жонқуяр бўлиб, масъулият билан фаолият кўрсатайлик. Жумхўрияти-мизнинг бир туп ҳам ўсим-лиги йўқолиб кетмасин. Би-рорта ҳам ўсимлик «Қизил китоб»га тушмасин!

У. ПРАТОВ, ЎзССР Фанлар акаде-мияси Ботаника институти директори, биология фан-лари доктори.

Т. ОДИЛОВ, ЎзССР Фанлар акаде-мияси Ботаника институти ла-боратория мудири, биоло-гия фанлари номзоди.

А. ҲАМИДОВ, Тошкент давлат педагогика институти ботаника ка-федраси мудири.

Т. МАҚСУДОВ, СССР Журналистлар уюш-маси аъзоси.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ШОИР ТАВАЛЛУДИ

БАЙРАМИГА

● Қарши шаҳрида Алишер Навоий таваллудининг бўлажак 550 йиллигига бағишланган адабий байрам ўтказилди. Шоир тўнган кун келаси йил нишонланади, лекин ҳозирдаёқ жумҳуриятимизда кўпдан-кўп адабий кечалар ва навоийонликлар бўлмоқда, шoirи санани байрам қи-

нади, лекин ҳозирдаёқ жумҳуриятимизда кўпдан-кўп адабий кечалар ва навоийонликлар бўлмоқда, шoirи санани байрам қи-

лишга ҳозирлик қилинмоқда.

Қаршидаги марказий болалар бoғида «Маҳаллот» маҳалласининг ҳаваскор артистлари концерт беришди. Улар қадимий маросим қўшиқлари ва рақсларидан тuzилган концерт программасини томошабинлар эътиборига ҳавола этишди. Унутилиб кетган бу қўшиқ ва рақсларнинг кўпи яна ҳалқимизга қайтарилди. Байрамда классик musiқа ва эстрада оҳанглари янгради, ҳаваскорлик

театр жамоаларининг актёрлари эса Ойбекнинг «Навоий» романи асосида яратилган сахна асаридан парчалар кўрсатишди.

Қашқадарё вилоятида ўзбек адабиёти даҳосининг таваллуд байрамига бағишланган жуда катта режалар тuzилган. Барча шаҳар ва районларда адабий кечалар ўтказилди. Халқ депутатлари шаҳар Советининг қарорига биноан Қаршида мутафаккир шоирга ҳайкал ўрна-тишга қарор қилинди.

КИНО МУСИҚАСИ ЯНГРАЙДИ

● Ўзбек бастакори, ҳаммага таниш бўлиб қолган кўпгина фильмлар musiқасининг муаллифи Р. Вильданов кинодининг ижросида бўлган. Ушбу филмларнинг биридан кўпчилиги ўз фoнoтeкaлaрини янги йил билан байитиш имкониятига эга бўлди.

Бастакор асарлари Бутунитифоқ «Мелодия» грамофон ёзувлари Ўзбекистон жумҳурият студиясида маг-

нит пластинкага ёзиб олинди. Пластинкаларга унинг энг машҳур оҳанглари Ўзбекистон давлат симфоник оркестри ижросида ёзилган. Ушбу пластинка шуниси билан қизиқарлики, уни ёзувчи тайёрлашда машҳур скрипкачи, Брюсселда ўтган халқаро конкурс лауреати В. Безверхний қатнашди.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

16-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1990—1991 ЎҚУВ ИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент тўқимачилик комбинати учун тароқловчи, хом иш тайёрловчи, йиғирувчи, калаваловчи, тўқувчи касбларидаги малакали ишчиларни тайёрлаб беради.

Ўқиш муддати 9-синфни битирганлар учун — 3 йил, 10-синфни битирганлар учун — 1 йил.

3 йил таълим оладиган ўқувчиларга ўқиш даврида 3 маҳал оғвақ, кийим-бош берилади. Билим юртини тамомлаганлар ўрта маълумот ҳақидаги диплом оладилар ва уларга эгалланган малакалари бўйича ражард берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 100 фоизи билан таъминланадилар.

Бир йил муддат билан таълим оладиган ўқувчиларга ойнага 70 сўм миқдорда стипендия, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 100 фоизи тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш даври доимий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло диплом билан тамомлаган ўқувчилар олий ўқув юр்தларининг кечки ва сиртки бўлимларига ва техникумга ўқишга киришда алоҳида имтиёздан фойдаланадилар. Комбинат қoшida политтехникум филиали мавжуд. Ўқувчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун билим юртида бичиш ва тикиш тўғрисида, спорт секциялари ишлаб турибди, шунингдек улар учун Тўқимачилик маданият саройининг эшиклари очилди, «Текстильшўи» спорт комплекси уларнинг ихтиёрида, комбинат қoшida профилакторий, Тошкент денгизига дам олиш зонаси бор.

Ўқишга кириш учун куйидаги ҳужжатларни топириш талаб қилинади: директор номига ариза, тузилганлик ҳақидаги тубоҳнома ёки паспорт, маълумот ҳақидаги ҳужжат, таржимаи ҳол, яшаш жойидан справка, 6 дoна фoтoсyрат (3x4 см. кaтaлликдаги), хaрактеристика.

Аризалар яқинбадан тaшқaри ҳар кyни сoат 9 дaн 17.00 гaчa қaбул қилинади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Фрунзе райони, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй (2, 3, 80, 97-автoбуслaр; 25,32-мaршyртли тaкcилaрнинг «16-ПТУ» бeкaти).

Телефон: 55-44-85.

«УСАРФИЛЬМ» МУАЛЛИФ АССОЦИАЦИЯСИ

«ЧИЛЛА» КИНОФИЛЬМИДА

СУРАТГА ТУШИШНИ ИСТАЙСИЗМИ?

«Усарфильм» 1992 йили Арабистон, Туркия, АҚШ ва Япония киностудиялари билан ҳамкорликда «Чилла» номли 2серияли ҳужжатий бадиий фантастик кинофильмни сураатга олиш орузида дастлабки тайёргарлик ишларини бошлади. Шу мубоабат билан «ислом дини тарихини, Қуръон каридаги оятлари, араб алифбосини, тухта биландиган, ибодати кaндa қилинaдиган, ўзбек халқ тарихларини ва фантастикасини жoну дaйдaн сeвaдиган, эртaқилдан бaлдaгaн ва oлac мaсoфaни кўриб бaшopaт қилaдиган кишиларни, узоққа фиръ узадaгaн ва узоқдан фиръ қaбул қилaдиган тeлeпaтларни, ҳaйвoнлaрга рўҳий тaъcир ўткaзaдиган ёки буюмларга тeлeкинeтик тaъcир бeрaдиган oдaмларни, дaрвaшни тeсaмaи oқидувчи, ёмғир ёғдирувчи ва ёмғирни тўхтaтувчи нoб иcтeъдoдли инсонларни, тaбибларни, ромчиларни, фoлбильларни, жoндyгaрларни, синиқчиларни, чиққан аълоларни, сoлувчиларни, бeмoрга дaм сoлувчиларни, нeғoҳининг кyчи билан дaвoлoвчиларни, дoнрвoр ўcмилкaрлардан дoи тaйёрлoвчиларни, эcтpасeнcиларни, киннaчиларни, тeлнoсчиларни cтyтeсoлoгларни, кўз ўнгидa гoйиб бўлиб кeтyвчи кишиларни, ўзгa cаёбaлликлар билан мyлoқoтдa бўлгaнларни, пoлтepгeйcт ҳoдicacининг cабaбчиларини, иштирoқчиларни ва гyвoҳчиларни, aфcунгaрларни ва илмaмaли, cexрy жoдyни, aжинaни, apвoҳни, зeъини, иccceъcувиқни, кинини, кўз тeғишини, инce жинcларини дyо ўқиб қaйтapaдиган, йўллари бoғлaб тaшлaнгaн кишиларнинг йўллaрини дyо ўқиб билан очиб юбopaдиган нoдир инсонларни, ўтaб кeтгaн қўзгaтaдиган кишиларни «Чилла» кинофильмида сураатга тyшмoқ учун «Усарфильм»гa тaшpиф буюришларини, тeлeфoн қилгaн кишиларни ёки мaктyб йўллaшларини тyну кyн иштeъ бўлиб кyтaмиз...

Сценарий муаллифи — Рустам Обид.

Саҳналаштирувчи кинорежиссёр — Саид Усар Бек.

Продюссер — Мирза Карим Нор Бек.

Илмий маслаҳатчи — Махмуд Ҳасаний.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 48-уй. Телефон: 32-01-29. Навбатчилик туну-кун.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АХОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙўЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Муборак ТЭЦнинг «Ўзбекэнерго» ишлаб чиқариш бирдлашмасига:

станция смена бошлиқлари; қозон-турбина цехи бошлиғи; бошлиқ ўринбосари; омиёлор-устаси, кимё цехининг смена бошлиғи, алоқа бошлиғи, иссиқлик автоматикаси ва ўлчовлар цехининг омиёлор-устаси, реле мyҳoфaзaси ва автоматика аппаратураларни тyзaтиш бўйича элeктp мoнтёр, элeктp тeхникa лaбoрaтoрияcи мyхaддиcи.

Толлимаржон ЁСНга: бош ҳисобчи. Қўшмача маълумотлар олиш учун куйидаги манзилларга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 59-уй.

Қашқадарё вилояти, Муборак шаҳри.

Қарши шаҳри, Коммунистик кўчаси, 1-уй.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳайъати, СССР Адабёт жаамгармасининг жумҳурият бўлими, СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси, профессор Озод Шарофидиновга онаси

Зуфайда ШАРОФИДИНОВА

вафоти мубоабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Мунаваар

КАРИМБЕРДИЕВНИНГ

вафот этганини мубоабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўн нафар дўсту биродар Тулаганнинг уйига йиғилган. Бу ерда икромом раиси ва универмаг директори, ички ишлар бўлими бошлиғи ва совхоз директори, врач ва мактаб директори, журналист ва руҳоний, хуллас, жамиятнинг бошқарув органларига мансуб асосий вакиллари бор. Қўюқ зиёфат орасида улар билъарҳонага чиқиб сўхбатлашмоқдалар. Ўзаро ҳазин-хузулдан бошланган сўхбат аста-секин жўзъйилан мураккабга на-бар раивожланиб, бамисоли мажлис тусини олади. Мухокама-мунозара худди расмий доиралардаги бир масала хусусида давом этади. Ўй эгаси Тулаган ҳақида, тулаганчилик ҳақида гап бoлaди. Ҳўш, бу қандай ҳoдicа, унинг табиати, томири нимадан иборат?

Ҳамза номли Академик драма театрида режиссёр, жумҳуриятда хизмат кўрсатган санъат арбоби Рустам Ҳамидов томонидан Абдуқаҳҳор Иброҳимовнинг пьесаси асосида саҳналаштирилган «Пуч» спектакли томошабинларни замоннинг долзарб ижтимоий муаммоси ҳақида ўйлашга, мухокама юриштишга даъват этади.

Спектаклнинг бош қаҳрамони Тулаган (бу ролни жумҳурият халқ артистлари Ёкуб Аҳмедов ва Тoғлиб Каримов образ моҳиятига муносив, мукаммал икром этганлар) хаётда ягона эмас, албатта. Бундай умр сиртдан одамларда рағбат ўйғотиши, содда дилларни ўзига жалб этиши мумкин. Шу сабабли бу ҳақида ҳаққоний фикр айтиш, тўғри хулоса чиқариш маънавий тараққиётимиз учун муҳим аҳамиятга эгадир. Юксак лавозимлар, мукофотлар, унвонлар билан тандирилган, гоят эътиборли матбуотларда баландпарвоз мадҳ этилган бўлишига қарамай, халқдан ажралган расмий обрў моҳиятан пуч, ўткинчи сохта обрўдир. Тулаган ҳаёти бунинг аниқ далили.

Тулаган сиртдан устоз-педагог, деб ном қозонган, аммо шогирдларини маънавий бузуқликка йўллаган тубан шахс. У кўлаб қалин китоблар чоп эттирган адабиётчи, аммо бу китоблар

Янги томоша

оддий китобхон у ёқда турсин, ҳатто ўзи ҳам ўқимаган мазмунан пуч асарлар. Бугина эмас, у классик меросини сиёсий кўрсатма асосида тескари талқин этиб, халққа, унинг миллий анъаналарига хиёнат қилган шахс. Тулаганчилик элимизни маданий меросдан жудо қилиб, саводсизликка маҳкум этган иллат.

Тулаганнинг уйига йиғилиб, нон-тузини «б, куюқ зиёфатдан баҳраманд бўлиб, шанига ҳамду-сано айтadиган бир қанча ошна-оғайиллари бор. Лекин уларнинг бари мансаби ва маневрга илашиб юрган беғирбат, бевафо, хиёнаткор дўстлардир. Улардан

дан афсус ва надомат Метинни қаттиқ безовта қилadиганини ҳис этамиз. Бироқ у унинг норозилигини руҳоний Хонқара (жумҳурият халқ артисти Саидомил Умаров) сингари дағал айтмайди. Бундай тақдирли ҳолатга тушиб қолганга ўзи ҳам айбдордай виждонан эзилди.

Тулаганчиликнинг асл моҳияти маслакисизликдир. Бу охирикўшадат кўзбўямачилик, юзакилик, ялтоқи ла-ланганбардорликка олиб кeлaди. Тулаганчилик тeхникўр турмуш тарзи, яъни жи-ноий қилмишлари учун, биринчидан, халқ олдига гуноҳдор, иккинчидан, тeхникўрликка атайлаб йўл

фил, филдан пашша ясаб оладиган замон эди.

Тулаганчилик гуруҳи қиёфаси, ҳаракат ва қилиқларига эътибор қилган бўлсангиз, улар оворпуча ҳаёт тарзига тақлид қилadилар. Билъарҳонада уларга махсус аравачаларда май тўлдирилган қадаҳлар келтирилади. Хона безакларидан тортиб, ўзаро муомала, та-лафқур тарзи, гап-сўзлари-сам. Бу хил саҳна кўрини-шидан юзаки тасаввур ҳo-сил қилган айрим кишилар етимишайди, деб даъво қилишлари мумкин. Аввало шуни қайд этиш керакики, тулаганчилар асл халқчил,

юракка муҳрланган эҳтиросли гойдир. Н. В. Гоголнинг «Тaғтиш» пьесасидagi Хлестаков товламачиликнинг эҳтиросли тeмcолиcи фaтaдa бизни кyчли ҳaяжoн-га солади ва шууримизда бир умрга суратлиб қолади. Тулаганни ана шундай гойий эҳтиросли тип даражасига кўтармоқ учун баъний конкретилик, руҳий тақлид жиҳатдан янада чуқурлаштириш лoзим. Саҳнада бир вақтда ҳаракат қилувчи тўқизта тулаганчи-ни, уларнинг Тулаган умр йўли, тақдир ҳақидаги таъриф-таъсиф ва аччиқ дашномларнинг бир қисмини конкрет ёки ҳаёлий, мажозий деталларда ифoдa-лаш, менимча, образ зам-нидаги долзарб гойининг та-сирчaлигини oширaд эди.

«Пуч»нинг таъзиянома, деб аталishi бежиз эмас. Тулаганчилик ўз умрини яшаб бўлган, таназулга юз ўттирган деган гойий йўналиш, айниқса, спектаклнинг иккинчи бўлимида янада таъкидланади. Маълумки, иморатнинг тағ-замини ёки дарахнинг умуман ҳар бир ер фарзандининг илдизи ер бағида бўлади. Тескари ҳақиқатни қарангки, тулаганчиларнинг илдизи юқoри-га — Келган Утаровичга уланган. Дарҳақиқат, суя-чиқ-устун қўласа, уларнинг бари ҳалокатга учрайди. Ижтимоий ҳалокат руҳи — талваса, изтироб, ваҳима, ўлим даҳшатини тулаганчи-лар маънавиятини қай да-ражада ларзага келтирмоқ-да? Улар бу тўшқунлик вазиётининг чуқур ҳис эти-тиларми? Бу ҳақидаги ра-мзий-фалсафий мухокамалар таъсирли руҳий тасвир билан маҳкамроқ пайвандаш-ганда ҳалокат руҳи томоша-бинини фақат қизиқтириб қолмасдан, чинакам ҳа-жoнга сола олади.

Тулаганчиларнинг мух-ти, фалсафаси ниқирозга учрайди. Бироқ воқеалигини бундай иллатдан холи бўл-ган эмас. Улар янги ша-роитга янгица ниқбoдa мо-лашaди олиб, қайта куришни ичдан қўпoришга киришмaй-дилар, деб ким қaфoлат бeрa oлади. Дaрвoнe, бу масала янги бир мустақил асар мавзудир.

Очил ТОҒАЕВ,

филология фанлари док-тор.

НИҚИРОЗ ТАЛҚИНИ

бири Қайтмас журналист Метинга дейди: «Қанча яхши одамни ёмон, қанча ёмон одамни яхши, деб ёзганини ҳамма билади. Ҳаммаси газета саҳифасидан мана-ман деб турибди». Метин «Мен редакция топиригини бажарганман», деб жавоб беради.

Журналист эркинлиги ўз маслаги, дунёқарашига асослаб ижод қилишдир. Маслак — ҳаракатсиз сафсатага айланганда журналист ўз элининг фуқароси сифатида бўлади. Халққа қарши наратилган журналист истеъдодли оғир оқи-батларга олиб кeлaди. Иcтeъдoдcиз ижрочиларга нисба-тан истеъдодли ижрочилар дахшатириқдор. Журна-лист истеъдодини гаразли мақсадларда сунистеъмол қилган амалдорларга, би-ринчи галда Тулаганга нисба-тан ички аламаздалик Ме-тин (жумҳурият халқ арти-сти Турғун Хонтураев) қиё-фасидан бўртиб сезилиб ту-рибди. Ҳақиқатан тўла айта олмаганлиги, уни кўп ҳoл-ларда бузиб ифoдaлагани

кўйиб берган ҳомиёлари ҳу-зурида мулазм. Хуллас, тулаганчиликнинг фoжикcи шундаки, улар бир умр маънавий туқтинликка мyб-тало бўлган шахслардир.

Абдуқаҳҳор Иброҳимов ижтимоий ҳодисаларга ҳo-зиржабoб, тадқиқoтчи дра-матург. Унинг етимишчи йиллар бошида яратилган «Зўлди» пьесаси ҳам ту-ғуниқ-фалсафасининг ниқи-розини, унинг занжирлари занглай бошлаганини кўрсaт-ган асарлардан бири эди. Муқимий театри саҳна-лаштирган (режиссёр Нoсир Oтaбoев) спектаклнинг бош қаҳрамони Ворисов (артист Фaзoлиддин Фaёзoв) қиё-фaсидa oшнo-oғaйингaрчиликка асосланган нoмyтaхaccicлик иллатининг ҳaётимий-мaъ-навий зарари таъсирли ифo-даланган эди.

Тулаганчилик эса турғу-лик даврида қарор топган расмий ҳаётнинг бир парча-си. Буйруқ бу даврда «ҳa-мa нaрсaни ҳaл этa oлaди-ган расмий қудратга эга, буйруқбoз иcтacа пaшшaдaн

миллий хусусиятлар вориси бўлган ижобий шахслар эмас. Тулаганчилар халқ-дан ажралган, халқчил мил-лий хусусиятларидан йироқ-лашган, унга бeгoнa бўлиб қoлгaн кишилар. Ўз халқи мeҳридан жудо бўлиб қoлгaн бу хил кишилар қeрдaрaн, нимадан нaжoт и-злaйдилар? Ўзгaчa ҳaёт тa-ризи мoслaшyв миллий та-назуулни ҳaс-пўшoвчи н-иқoбдир. Ижтимоий нoпoқлик асл миллий хусусиятлар-нинг айнишига олиб кeлaди. Уларнинг ҳaёт тарзи ва қиёфаси бу ҳaқиқaтнинг тeмcолидир.

Маълумки, ҳаётий ҳoд-исaнинг шахс қиёфасидa умумлаштирилиши ижтимоий типни yжyдaгa кeлт-и-рад. Драматург ва режис-сёр Тулаган қиёфасида бун-дай ижтимоий умумлашти-ришга эришганлар. Тулаган муҳим долзарб ижтимоий мазмунини ўзидa мyжaccaм-лаштирган адабий публицис-тик тип. Бироқ ҳақиқий эcтe-тик завқ оддий қизиқши-дангaнa иборат эмас, балки

«Қоратори» операцияси

«Қоратори—90» тадбири-нинг қатнашчилари кўнони, нашо сингари экинларни етиштиришга иштирок бўлган ки-шиларни аниқлаш учун ўзга-ларнинг полицияларда неча марта юришига тўғри келди. Бундай экинзорлар эса Қаш-қадарё вилоятида кам эмасли-ги маълум бўлди. Масалан, Чирокчи районидagi Охун-бoбoвeв нoмли совхозда М.

Шодмоновнинг ерида 4206 туп кўнони топиб олинди. «Қар-шинефть» бошқармасининг ҳайдовчиси Б. Муҳинов шун-дайгина вилоят маркази ёни-даги Лагон кишлоғида Ҳин-дистон ишвасин эккан экан. Лекин Дехқонобод районидagi Оқирта кишлоғида яшовчи пенсияонер О. Имомов ҳам-ма-дан ўзиб кeтди — у 6400 туп кўнони экиб парваришлaвгaн экан.

Ушбу тадбир қатнашчилари бoриш қийин бўлган ерлар устидан вертолётда ўтишар экан, «эгасиз» кўнони май-донларини топишди. Масалан, Дехқонобод районидagi Чy-чиқyуқyд кишлоғида 150 кeвa-рат метр ҳaммли кўнони мaйдoни бoрлиги аниқланди. Қанча уринишмасин, унинг эгa-си маълум бўлмади.

Тўғри, тадбир қатнашчилари топан барча экинлар пайқон қилиб ташланди. Уларнинг со-биқ эгалари энди Ўзбекистон ССР Кодексига мувофиқ жазоландилар. Лекин бе-хикмати бир савол туғилди: кишлоқларнинг аҳолисида-н ҳам, ҳўжаликларнинг рақбoд-ларидан, маҳаллий Советлар-нинг ҳoдимларидан ҳам қoрe-дoри экилган мaйдoнлар хyсу-

сида бирор марта нима сабаб-дан ташвишли хабар берилма-ди экан! Ёки кўриб кўрмаган-ликка олишармикан? Бунинг натижасида жамоатчилик учун хавфли, бағо, айниқса бағли-ликка қарши кураш бир неча марта натижасиз тугагани маълумку, ахир!

В. ШУМАЙЛОВ,

ЎзТАГ мухбири.

Мухаррир

Р. РАҲМОНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:

700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БУЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, санoат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, кишлоқ хўжалиғи — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фaн, мада-ният ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хaтлaр ва oлмaвий ишлaр — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-24, 33-11-49, 32-54-06, комму-нистик ахлоқ — 32-54-29, фeльeтoнлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Ко-митети нашриётининг Меҳнат Қизил Бай-роқ ордени билан таъинланган, 700083, Тош-кент, Ленинград кўчаси, 32. Газета офсет усулида, А—2 форматда босилади.